საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი

,,იმ დღეებს ძეგლი უნდა ავუგო,
უნდა აღვმართო წყებათა წყება...“

საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი

საქართველოს დამოუკიდებლობა, რომელიც საუკუნეთა სიღრმეში იღებს სათავეს, ქართველმა ერმა მე-19 საუკუნეში დაკარგა რუსეთის იმპერიის მიერ საქართველოს ანექსიისა და სახელმწიფოებრიობის გაუქმების შედეგად. ქართველი ხალხი არასოდეს შეჰგუებია თავისუფლების დაკარგვას. 1918 წლის 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტის გამოცხადებით აღდგა საქართველოს გაუქმებული სახელმწიფოებრიობა. შეიქმნა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა მრავალპარტიულობის საფუძველზე არჩეული ხელისუფლების წარმომადგენლობითი ორგანოებითა და კონსტიტუციით.

1921 წლის თებერვალ-მარტში საბჭოთა რუსეთმა უხეშად დაარღვია საქართველო რუსეთის 1920 წლის 7 მაისის სამშვიდობო ხელშეკრულება და შეიარაღებული აგრესიის გზით მოახდინა თავის მიერვე ცნობილი საქართველოს სახელმწიფოს ოკუპაცია, რასაც შედეგად მოჰყვა მისი ფაქტობრივი ანექსია.

საქართველო საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ნებაყოფლობით არ შესულა, ხოლო მისი სახელმწიფოებრიობა დღესაც არსებობს, დამოუკიდებლობის აქტი და კონსტიტუცია დღესაც იურიდიული ძალის მქონეა, ვინაიდან დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობას კაპიტულაციაზე ხელი არ მოუწერია და განაგრძობდა მოღვაწეობას ემიგრაციაში.

საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში საქართველოს იძულებითი ყოფნის პერიოდი აღინიშნა სისხლიანი ტერორითა და რეპრესიებით, რისი უკანასკნელი გამოვლინებაც იყო 1989 წლის 9 აპრილის ტრაგედია. ფარული ომი საქართველოს წინააღმდეგ დღესაც გრძელდება. მისი მიზანია დაბრკოლოს საქართველოს სწრაფვა თავისუფლებისა და დემოკრატიისაკენ.

1990 წლის 28 ოქტომბრის მრავალპარტიული, დემოკრატიული გზით არჩეული საქართველოს უზენაესი საბჭო, ეყრდნობა რა 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმით გამოხატული საქართველოს მოსახლეობის ერთსულოვან ნებას, ადგენს და საქვეყნოდ აცხადებს საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენას საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე.

საქართველოს სუვერენული რესპუბლიკის ტერიტორია ერთიანი და განუყოფელია. მის ტერიტორიაზე უზენაესია მხოლოდ საქართველოს

რესპუბლიკის კონსტიტუცია და ხელისუფლება. ყოველი მოქმედება, მიმართული საქართველოს ხელისუფლების უზენაესობის შეზღუდვის ან ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევისაკენ, ჩაითვლება სუვერენული სახელმწიფოს საშინაო საქმეებში ჩარევად და აგრესიად, საერთაშორისო სამართლის ნორმების უხეშ დარღვევად.

საერთაშორისო სამართლის პრიმატი საქართველოს რესპუბლიკის კანონების მიმართ და მისი ნორმების პირდაპირი მოქმედება საქართველოს ტერიტორიაზე ცხადდება საქართველოს რესპუბლიკის ერთ-ერთ ძირითად კონსტიტუციურ პრინციპად.

საქართველოს რესპუბლიკა ისწრაფვის, რა დაიკავოს ღირსეული ადგილი მსოფლიოს სახელმწიფოთა თანამეგობრობაში, აღიარებს და თანაბრად უზრუნველყოფს საერთაშორისო სამართლით გათვალისწინებულ ადამიანის, ეროვნული, ეთნიკური, რელიგიური და ენობრივი ჯგუფების ყველა ძირითად უფლებასა და თავისუფლებას, როგორც ამას მოითხოვს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდება, ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია, საერთაშორისო პაქტები და კონვენციები.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო აცხადებს, რომ მტკიცედ დაიცავს სხვა სახელმწიფოებთან პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული თანამშრომლობის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებს.

საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის აღდგენა სრულად შეესაბამება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებას, ჰელსინკისა და ვენის აქტებს, რომლებიც აღიარებენ და განამტკიცებენ ყველა ხალხის უფლებას დამოუკიდებლად განაგოს თავისი ქვეყნის პოლიტიკური ბედი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო იმედოვნებს, რომ სახელმწიფოთა საერთაშორისო თანამეგობრობა არ დარჩება გულგრილი ქართველი ხალხის კანონიერი და სამართლიანი ნაბიჯისადმი და აღიარებს საქართველოს აღორძინებულ დამოუკიდებლობას, რაც საქართველოს უშიშროების ერთ-ერთი ყველაზე მტკიცე გარანტი იქნება.

თბილისი, მთავრობის სასახლე,
1991 წლის 9 აპრილი, 12 საათი და 30 წუთი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის ბატონ *ზვიად გამსახურდიას* პრესკონფერენცია ქართველი და უცხოელი ჟურნალისტებისათვის 1991 წლის 10 აპრილს*

ეს ბატონ ზვიად გამსახურდიას პირველი პრესკონფერენცია იყო მას შემდეგ, რაც უზენაესმა საბჭომ მიიღო აქტი საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის შესახებ. გთავაზობთ საუბრის ძირითად მომენტებს.

– როგორ შეხვდა კრემლი საქართველოს პარლამენტის გადაწყვეტილებას რესპუბლიკის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის თაობაზე?

– ჯერჯერობით დეზინფორმაციის ნიაღვარმა იმატა და მეტი არაფერი. ავრცელებენ ხმებს, თითქოს მე აჭარის ავტონომიის გაუქმება გამომეცხადებინოს; და ეს იმ დროს, როცა სრულიად მკაფიოდ და საქვეყნოდ ითქვა და დაიბეჭდა კიდეც, რომ აჭარის ავტონომიის ბედი იქაურთა რეფერენდუმმა უნდა გადაწყვიტოს.

– რესპუბლიკის სტატუსის შეცვლამ, როგორც ჩანს, ცენტრთან ურთიერთობის ფორმაც უნდა შეცვალოს. განსაკუთრებით, თუ გავითვალისწინებთ ამბებს, რომლებიც ამ ბოლო ხანს სამაჩაბლოში...

– გუშინ იქ ყოვლად აღმაშფოთებელი ამბები მოხდა. სოფელ ოქონაში საბჭოთა ჯარები თავს დაესხნენ ქართველ მილიციელებს. განაიარაღეს და დააპატიმრეს ოცზე მეტი კაცი, რომლებიც ჯერაც არ გაუთავისუფლებიათ. ქართული მილიცია განაიარაღეს თამარაშენშიც. ჯარები ერედვშიც შეცვივდნენ, მაგრამ იქ მილიცია არ აღმოჩნდა. სამაგიეროდ, პროკურორის ოთახი დაარბიეს. წაიღეს იმ ოსი ბანდიტების საგამოძიებო ნივთმტკიცებანი, რომლებმაც ხალხი დაწვეს. იყო ისეთი ფაქტებიც, როცა არმია ცეცხლს უშენდა მშვიდობიან მოსახლეობას. იგი ნამდვილი აგრესორივით იქცევა და უხეშად არღვევს ჩვენს სუვერენიტეტს. რა თქმა უნდა, პროტესტს გავუგზავნით.

– როგორია თქვენი პოლიტიკური პროგნოზი უახლეს მომავალში?

---

* ამ ინტერვიუში ბატონი პრეზიდენტი უტყუარად წინასწარმეტყველებს იმ მოვლენებს, რომლებიც შემდგომში, რამდენიმე თვის შემდეგ, კრემლმა უტიფრად განავითარა საქართველოში ადგილობრივი კრიმინალიტეტისა და აგენტურის საშუალებით. ***პ.ბ.***

– **ახალ პროვოკაციებს უნდა ველოდოთ. მით უმეტეს, რომ შიდა ქართლის ამბებზე ინფორმაციასთან ერთად მოსკოვიდან სხვა ახალი ამბებიც მოდის. მაგალითად, სსრკ შინაგან საქმეთა მინისტრმა პუგომ გამოგივგზავნა დეპეშა, რომელშიც ნათქვამია, თითქოს „უკანონო“ იყოს ჩვენი შინაგანი ჯარების – ეროვნული გვარდიის შექმნა; იგი იმოწმებს სსრკ პრეზიდენტის ბრძანებულებას უკანონო სამხედრო ფორმირებათა დაშლის შესახებ. ერთი სიტყვით დიდმასშტაბიან პროვოკაციებს უნდა ველოდოთ. არც პირდა-პირი ინტერვენციაა გამორიცხული.**

– ცენტრის რეაქცია, რომ ნეგატიური იქნებოდა, ამას ლაპარაკი არ უნდა. რა შეგვიძლია ამას დავუპირისპიროთ, რა რეზერვები გვაქვს?

– **ნებისმიერ ოკუპირებულ ქვეყანას, მით უმეტეს, სსრ კავშირში შემავალს, ერთადერთი რეზერვი აქვს – ცენტრის პოლიტიკას მძლავრი საპროტესტო მოძრაობა უნდა დავუპი-რისპიროთ, საყოველთაო ეროვნული დაუმორჩილებლობა. დასავლეთ საქართველოში რკინიგზაზე, საზღვაო პორტებში, საკავშირო დაქვემდებარების საწარმოებში უნდა დაიწყოს გაფიცვა, შეიძლება აეროპორტის მუშაობაც შეწყდეს. ჩვენი მოთხოვნები ყველამ იცის – გაიყვანონ ჯარები შიდა ქართლიდან. იმედი ვიქონიოთ, რომ ყოველივე ეს ცენტრს აიძულებს ჩაუფიქრდეს თავის საქციელს.**

– როგორ აფასებთ ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტის განცხადებას, რომელშიც გამოთქმული იყო სურვილი, რომ საქართველოსა და საბჭოთა კავშირს შორის წამოჭრილი პრობლემები დემოკრატიული გყოთ გადაწყდეს?

– **კარგი ამბავია, განსაკუთრებით იმიტომ, რომ ბატონ ჯორჯ ბუშს გავუგზავნე დეპეშა, რომლითაც ვატყობინებდი, საქართველოში შეიარაღებული ინტერვენცია მზადდება, უხეშად, იარაღით ერევიან ჩვენს საშინაო საქმეებში - მეთქი. ეტყობა, სახელმწიფო დეპარტამენტის განცხადება ამ დეპეშაზე რეაქცია უნდა იყოს. ჩვენი ერთადერთი იმედი დასავლეთია – მხოლოდ დემოკრატიას ძალუძს ჩვენი დაცვა.**

– თქვენი აზრით, როდის მიაღწევს საქართველო ფაქტობრივ დამოუკიდებლობას?

– **ყველაფერი დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად მზად არის კრემლი დაიწყოს მოლაპარაკება და რამდენად მალე იტყვის უარს იმ დიქტატის პოლიტიკაზე, რომელსაც დაჟინებით ადგას. ცხადია, დასავლეთის პოზიციაზეც. რაც**

უფრო ხშირად დაუთმობენ ყურადღებას საქართველოს, როგორც, მაგალითად, ამერიკის შეერთებული შტატების დეპარტამენტმა ქნა, მით უფრო მეტი გარანტიები იქნება იმისა, რომ მალე მივაღწიოთ სრულ დამოუკიდებლობას და საოკუპაციო ჯარების გაყვანას.

– როგორ ეკიდება, ეგრეთ წოდებული, ოპოზიცია დამოუკიდებლობის აქტს? და კიდევ, როგორ გამოეხმაურება ამას აფხაზეთის ოფიციალური ხელისუფლება?

– ეგრეთ წოდებული ოპოზიციისაგან ჯერჯერობით არავითარი ნოტა არ მიგვიღია. რაც შეეხება აფხაზეთს, თავად არძინბა სოხუმში არ ბრძანდება. აი, მისმა მოადგილემ – ქართველმა კი მომილოცა. საერთოდ, საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენაზე რეაქცია დადებითია აფხაზთა შორისაც. მით უმეტეს, რომ დარწმუნდნენ – ავტონომიის შენარჩუნების კონსტიტუციურ გარანტიებში.

გაზ. საქართველოს რესპუბლიკა, N 72(92)
შაბათი. 13 აპრილი. 1991 წ.

ეროვნული თანხმობის დეკლარაცია

2003 წლის 23 ნოემბრის მოვლენებისა და 2004 წლის 4 იანვრის საპრეზიდენტო არჩევნების შედეგად, შეიქმნა რეალური წინაპირობა საქართველოში ეროვნული თანხმობის სასიცოცხლო იდეების განხორციელებისა, რისთვისაც, პირველად ამ 12 წლის განმავლობაში, მოხდა თანხვედრა ხალხის ნებისა და ხელისუფლების ნებისა.

საქართველოს ხელისუფლებაც და ხალხიც გრძნობს საერთო პასუხის-მგებლობას ქვეყნის მომავლის წინაშე, გამსჭვალულია ერთობლივი ერთგულებით დემოკრატიული სახელმწიფოს აღმშენებლობის პრინციპებისადმი; საქართველოს ხელისუფლებაც და ხალხიც მზად არის საერთო შეგნებით ემსახუროს თავისუფალი, დემოკრატიული საზოგადოების მშენებლობას, საქართველოს ერთიან და ძლიერ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბების მიზნებს.

ვარდების რევოლუციად ცნობილი 2003 წლის ნოემბრის მოვლენები ქართველი ხალხის ინტერესების გამოხატულება იყო, რაც უდიდეს პასუხისმგებლობას აკისრებს საქართველოს პრეზიდენტს, ქვეყნის ახალ ხელისუფლებას.

გამომდინარე საქართველოს მოსახლეობის ამ ინტერესებიდან და ეროვნული თანხმობის პრინციპებიდან,ვაცხადებ:

საქართველოში უკანასკნელი თორმეტი წლის განმავლობაში განვითა-რებული ნეგატიური მოვლენები – ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის რღვევა, ეკონომიკის გაჩანაგება, მოსახლეობის უმძიმესი სოციალური მდგომარეობა, კორუფციის აყვავება, უკანონობა და განუკითხაობა, სამოქალაქო კონფრონტაცია სათავეს იღებს 1991-1992 წლების შეიარაღებული სამხედრო გადატრიალებიდან და კანონიერი ხელისუფლების დამხობიდან.

აქედან გამომდინარე, აუცილებლად მიგვაჩნია:

მიეცეს პოლიტიკურ-სამართლებრივი შეფასება 1991-1992 წლების მოვლენებს;

სრულიად წარმოჩინდეს საქართველოს პირველი პრეზიდენტის **ზვიად გამსახურდიას** როლი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენისა და დემოკრატიზმის დამკვიდრებაში. შემუშავდეს და განხორციელდეს მისი სახელის უკვდავსაყოფი ღონისძიებები;

გამოცხადდეს ამნისტია 1991-1992 წლების მოვლენების მიზეზებით, შევარდნაძის ხელისუფლებასთან პოლიტიკური შეუთავსებლობის ნიადაგზე დაპირისპირებულთა, პატიმართა და ძებნილთა მიმართ;

თანხმობის კომისიის საქმიანობა გავრცელდეს აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს პრობლემებზე, ქვეყანაში ერთიანი სამართლებრივი სივრცის აღდგენის საკითხებზე.

საქართველოს ხელისუფლება ქართველ ხალხს აღუთქვამს, რომ შექმნის ყოველნაირ სამართლებრივ და მორალურ საფუძველს, რათა ერთად, თანხმობით განვამტკიცოთ დემოკრატიული სისტემა და ავაშენოთ ერთიანი, ძლიერი, თავისუფალი საქართველო.

საქართველოს პრეზიდენტი
მიხეილ სააკაშვილი